

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Кафедра лісового та садово-паркового господарства
Державне підприємство «Степовий ім. В.М. Виногорова філіал УкрНДІЛГА»
Державне спеціалізоване лісозахисне підприємство «Херсонлісозахист»
Управління лісового та мисливського господарства у Херсонській області

ДВНЗ «ХДАУ»

**Матеріали II-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти та молодих учених**

«Наукові читання імені В. М. Виногорова»

21-22 травня 2020 року, м. Херсон

Херсон – 2020

«Наукові читання імені В. М. Виноградова»: II-га Всеукраїнська науково-практична конференція. 21-22 травня 2020 року – Херсон: 2020. – 80 с.

В збірку увійшли матеріали з питань методики викладання у вищій школі, екології рослин та природно-заповідної справи, теоретичних і прикладних аспектів інтродукції рослин, сучасних напрямків садово-паркового господарства, захисту рослин, дендрології, лісовідновлення, агролісомеліорації, фітомеліорації, лісівництва та лісознавства.

Відповідальні за випуск: Назаренко С.В.

Збірник підготовлено з оригіналів доповідей без літературного редагування. Всі матеріали представлені в авторській редакції, редколегія не несе відповідальності за недостовірність представленої авторами інформації.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», 2020

Оргкомітет конференції

Кирилов Ю.Є. Голова оргкомітету ректор ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Члени оргкомітету:

Бойко П.М. кандидат біологічних наук, доцент, декан факультету рибного господарства та природокористування ДВНЗ «ХДАУ»

Бойко Т.О. кандидат біологічних наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства ДВНЗ «ХДАУ»

Головащенко М.Ф. кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства ДВНЗ «ХДАУ»

Дементьєва О.І. кандидат сільськогосподарських наук, в.о. зав. кафедри лісового та садово-паркового господарства ДВНЗ «ХДАУ»

Касіч Т.Г. начальник управління Херсонське обласне управління лісового та мисливського господарства

Котовська Ю.С. асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства ДВНЗ «ХДАУ»

Назаренко С.В. кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства ДВНЗ «ХДАУ»

Омеянова В.Ю. асистент кафедри лісового та садово-паркового господарства ДВНЗ «ХДАУ»

ЗМІСТ

<i>Ангіна Л. С.</i> Особливості природного відновлення видів роду <i>Populus L.</i> в водоохоронно-захисних лісах Лівобережного Лісостепу України	6
<i>Бондар О. Б.</i> Лісівничо-екологічний профіль на водозборі річки Мож	8
<i>Велика К.В., Бойко Т. О.</i> Дослідження хвороб деревних рослин міста Білгород-Дніпровський (Одеська область)	10
<i>Гармаш А. В.</i> Соснові деревостани Лісостепу Сумщини	13
<i>Глод О. І., Назаренко С. В.</i> Адвентивні комахи-шкідники зелених насаджень міста Олешки	15
<i>Головащенко М. Ф.</i> Стабілізація штучних сосняків на Нижньодніпровських пісках шляхом проведення рубок догляду	17
<i>Голуб В. А., Котовська Ю. С.</i> Монохромний квітник, його створення	19
<i>Дашевська Л. М.</i> Цільовий компонент навчання іноземним мовам на сучасному етапі	20
<i>Дементьєва О. І., Бондаренко А. М.</i> Аналіз доцільності глибокого кронування декоративних деревних рослин в урбанізованому середовищі	23
<i>Дементьєва О. І., Черепанова Ю. В.</i> Аналіз стану зелених насаджень території дошкільного навчального закладу міста Херсон	25
<i>Дементьєва О. І., Брит А. О.</i> Особливості проектування зелених насаджень обмеженого користування	27
<i>Жиленко Н. В., Головащенко М. Ф.</i> Щодо електронного обліку обсягу заготовленої лісопродукції на підприємствах лісового господарства Херсонської області	29
<i>Козел М. О., Терещук О. М., Кичилюк О. В.</i> Ландшафтно-композиційні прийоми в озелененні дошкільних навчальних закладів	31
<i>Козел Т. С., Кичилюк О. В.</i> Асортимент вирощування декоративних деревних рослин у базисному розсаднику ДП “Ратнівське лісомисливське господарство”	34
<i>Котовська Ю. С., Омелянова В. Ю.</i> Використання реліктових рослин для озеленення територій	36
<i>Лебедєва Н. А.</i> Вплив пожеж на лісові екосистеми	38
<i>Набока О. М., Назаренко С. В.</i> Захист лимонів закритого ґрунту від шкідників та хвороб	41
<i>Назаренко С. В.</i> Про шкодочинність платанового клопа-мереживниці <i>Corythucha ciliata</i>	43

<i>Назарян В.А., Касіч Т.Г.</i> Проблема усихання соснових лісів Західного Полісся	46
<i>Омелянова В. Ю., Гоменюк О. О.</i> Аналіз голонасінних в лісозахисних насадженнях Півдня України	49
<i>Рубанський В.М., Тимошук І.В., Головащенко М.Ф.</i> Проблеми сучасного функціонування системи полезахисних лісових смуг на території Херсонської області	52
<i>Румянцев М. Г.</i> Таксаційні показники та товарно-сортиментна структура 72-річних штучних дубових насаджень після проведення рубок догляду різної інтенсивності у ДП «Тростянецьке ЛГ»	54
<i>Стратічук Н. В., Іващенко М. О.</i> Еколого-економічні засади використання і відтворення лісових ресурсів	57
<i>Тимошук І. В.</i> Результати аналізу даних пробних експрес-площ закладених для комплексного дослідження впливу низових пожеж на динаміку стану соснових насаджень	60
<i>Туровцева Н. М., Бредіхіна Ю. Л., Дмитренко Д. О.</i> Технологія вирощування сіянців у базовому розсаднику державного підприємства «Великоанадольське лісове господарство»	63
<i>Хох А. Н., Звягинцев В. Б.</i> Необходимость учета лесоводственных критериев сосновых насаждений при планировании дендрохронологических исследований	65
<i>Хромуляк О. І., Савуцик М. П., Яцук І. В., Шлончак Г. А.</i> Застосування регуляторів росту рослин при вирощуванні сіянців сосни звичайної <i>Pinus sylvestris</i> L.	68
<i>Чередниченко Е. А., Чередниченко Е. С.</i> Образование, агробизнес и диджитализация	70
<i>Шевченко А. Д., Бойко Т. О.</i> Сучасний стан зелених насаджень об'єктів спеціального призначення міста Херсон	72
<i>Ющик В. С.</i> Тополя тремтяча, осика (<i>Populus tremula</i> L.) як перспективна порода для плантаційного лісовирощування	74
<i>Яцук І. В., Хромуляк О. І., Савуцик М. П.</i> Випробування регуляторів росту рослин мегафол та стимпо при вирощуванні сіянців сосни звичайної <i>Pinus sylvestris</i> L.	76
<i>Котовська Ю. С., Омелянова В. Ю.</i> Особливості озеленення офісних приміщень	78

4. Електронний облік деревини та його впровадження [Електронний ресурс] // <http://nlg.org.ua/index.php/diialnist-pidpriemstva/oblik/11-elektronnyi-oblik-derevyny-ta-ioho-vprovadzhennia>

ЛАНДШАФТНО-КОМПОЗИЦІЙНІ ПРИЙОМИ В ОЗЕЛЕНЕННІ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Козел М. О. – студентка 5-го курсу медико-біологічного факультету,
Терещук О. М. – студентка 4-го курсу медико-біологічного факультету,
Кичилук О. В. – к. с.-г. н., доцент кафедри лісового та садово-паркового
господарства СНУ імені Лесі Українки
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна.

Постановка проблеми. Ознайомлення дітей дошкільного віку з природою є засобом створення у їхній свідомості реалістичних знань про навколишній світ, заснованих на чуттєвому досвіді. Ці знання необхідні для формування матеріалістичного розуміння світу. При спілкуванні дитини з природою відбувається її розумовий, естетичний, моральний та фізичний розвиток. Озеленення ділянки повинно забезпечувати виконання завдань програми по ознайомленню дошкільнят з природою. Добре озелененні ділянки впливають на якість знань дітей про природу і ставлення до неї. Це зумовлене тим, що наявність різноманітних рослин об'єктивно створює передумови для спостережень, праці, пов'язаної з доглядом за рослинами, в результаті чого формуються знання дошкільнят про природу і любов до неї [1,2].

Тому сьогодні постає актуальне питання нових підходів до озеленення ділянок дошкільних навчальних закладів (ДНЗ), використання композиційних принципів, кольорової гами рослин та інших декоративних особливостей. Варто звернути увагу не лише на видову різноманітність рослин, питання якої сьогодні доволі часто можна зустріти у науковій літературі, а й на правильне композиційне розміщення їх у просторі ділянки ДНЗ, адже це неабияк впливає на емоційний та психологічний розвиток дитини, а також на естетичне виховання і новий погляд на рослини.

Мета дослідження – проаналізувати за літературними джерелами ландшафтно-композиційні прийоми озеленення та виділити серед них ті, які можна вдало використовувати при плануванні та озелененні ділянок дошкільних навчальних закладів.

Результати дослідження.

Створення будь-якого ландшафтного об'єкта відбувається із залученням засобів ландшафтного дизайну (рослинність, рельєф, штучні елементи середовища) в певному взаємозв'язку й взаємозалежності для досягнення єдності композиції та її яскравого образного впливу. Саме для цього використовують такі ландшафтно-композиційні прийоми, як: стиль планування,

композиційна вісь та композиційні центри, загальний ідейно-художній задум, масштаб, контраст, нюанс, раптовість, ритм, співвідношення кольорів [4]. Для того, щоб діти звертали увагу на красу довкілля, потрібно використовувати такі ландшафтно-композиційні прийоми, на які вони беззаперечно звертатимуть увагу під час прогулянок на ділянці ДНЗ.

Опрацювавши літературні джерела, ми виділили наступні ландшафтно-композиційні прийоми, які можна застосовувати: загальний ідейно-художній задум, застосування контрасту у формах рослин, а також їх кольорах, ритму, масштаб елементів композиції.

Ідейно-художній задум. Сьогодні все більше дошкільних навчальних закладів прагнуть створити та підтримувати у всіх елементах закладу певну ідею. Назва, дизайн приміщення, елементи декору, роблять приємну та цікавішу атмосферу перебування дітей у садочку. Тому створення єдиної ідеї в озелененні закладу буде звертати увагу вихованців на рослинні групи та композиції, які несуть за собою певний сенс. Використання візерунків на квітниках, топіарної стрижки, незвичних форм дерев, – все це буде виховувати естетичний смак та впливати на емоційний стан дитини.

Контраст. При зіставленні достатньо різних предметів їх протилежні якості стають більш помітні та очевидні. На цій властивості ґрунтується більшість рослинних композицій. Високе пірамідальне дерево на тлі плоского даху або дерево з округлою кроною поруч з будівлями, прикрашеними загостреними дахами, складають приємний художній контраст [3]. Крупнолисті дерева добре контрастують з деревами, що мають дрібне листя, на що діти обов'язково звертатимуть увагу, адже вони лише починають вивчати рослинний світ у дошкільних закладах.

Колір. Особливу увагу необхідно звернути на кольорове забарвлення рослинності. Вона активно впливає на органи відчуття людини, а особливо дитини, її психофізіологічний стан. Колорит барв рослинних груп, різних композицій із каменю сприймається не тільки зором, але й усім організмом у цілому. Емоційна реакція на колір зумовлена появою певних асоціацій. Емоційний вплив кольору визначає кольорове співвідношення композицій. Вони будуються за правилами кольорової гармонії як контрастні або нюансні. Використання кольору в ландшафтних композиціях переважно зводиться до зіставлення теплих і холодних, світлих і темних, яскравих і стриманих тонів [4].

Ритм. Це активний засіб, що сприяє кращій орієнтації та створенню психологічного клімату у просторі, що так важливо для дошкільних навчальних закладів. Ритмом у ландшафтному проектуванні називається закономірне чергування декоративних елементів будь-якої завершеної композиції. Чергуватися можуть висоти, зелені об'єми, забарвлення тощо [4]. Ритм підкреслює особливість і характер зонування простору, різноманітне положення у просторі елементів; він є засобом організації руху.

Масштаб. Цілісність, гармонійність композиції залежить від правильно обраного масштабу, тобто співвідношення розмірів всіх елементів. Це перш за все відповідність розмірів об'єкта фізичним розмірам людини, а в нашому

випадку дитини і швидкості її пересування. При цьому простори, які мають надмірно зменшені або занадто збільшені розміри, сприймаються як немасштабні [3]. Тому в дитячих садках доволі важливі композиції саме з декоративних кущів, а також квітників, адже діти зможуть їх розглядати повністю, у всій своїй красі.

Також є певні прийоми які не зовсім доречні при озелененні території дошкільних закладів. До прикладу, не варто акцентувати увагу на стилі плануванні території. Адже ми розуміємо, що зазвичай планування озеленення в дитячих закладах відбувається після того, як будується заклад і всі допоміжні приміщення. Тому ділянки, які озеленюються, доволі розкидані по території, на них буде важко дотриматися одного стилю, симетрії чи асиметрії, геометричних форм, яких вимагає регулярний стиль.

Що ж стосується композиційних осей та центрів, то це прийоми які притаманні більше великим паркам та скверам, в яких можна повести головну вісь через територію і відповідно від неї другорядні осі. Композиційний центр має особливо виражатися, адже це головна особливість ландшафтного об'єкту. Тому на території ДНЗ, де розміщено багато різних будівель, важко виділити один композиційний центр. Те ж саме стосується і використання раптовості, адже для втілення цього прийому нам потрібна доволі велика територія, наприклад, сонячна галявина посеред паркового масиву або поява скульптурної групи у віддаленій частині [5].

Нюанс це доволі тонкий перехід, незначна різниця у властивостях подібних форм, яку дітям буде помітити доволі важко і для використання цього прийому треба добре знати матеріал і вміти ним користуватися [5].

Висновки

Таким чином, використання ландшафтно-композиційних прийомів в озелененні ДНЗ є потрібним і важливим, за умови правильного їх добору. Серед усієї різноманітності композиційних прийомів ми відібрали ті, які можливо втілити в дизайн ландшафту дошкільних закладів і які привернуть увагу вихованців, а саме: використання масштабу, контрастів, ритму, співвідношення кольорів. Завдяки цим прийомам можна вдосконалити озеленення території дитячих садків, а це безумовно сприятиме емоційному, психологічному та естетичному вихованню дошкільнят, яке дуже важливе у їхньому віці.

Використана література

1. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою / Н. Ф. Яришева. – К. : Вища школа, 1993. – 255 с.
2. Веретенникова С. О. Ознайомлення дітей дошкільного віку з природою / С. О. Веретенникова. – К. : Вища школа, 1979. – 248 с.
3. Горохов В. А. Городское зеленое строительство / В. А. Горохов. – М. : Стройиздат, 1991. – 416 с.
4. Основи ландшафтної архітектури та дизайну : підручник / Н. Я. Крижановська, М. А. Вотінов, О. В. Смірнова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 348 с.